

ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІВ

Піддячий В. М.

Сучасні суспільні трансформації та реформування освіти спонукають до переосмислення професіоналізації педагогів. Розглядається це явище із різних ракурсів:

З позиції психології професіоналізація педагогів розглядається як розвиток їх мислення, пам'яті, уваги, уяви, почуттів, вольових якостей та досвіду;

З точки зору акмеології – як процес і результат системних перетворень, які включають розвиток культури, професійної компетентності, продуктивної Я-концепції, здібностей, особистісних якостей, творчого потенціалу, мотивації досягнень тощо;

У соціально-економічному вимірі – як розвиток людського капіталу впродовж підготовки до трудової діяльності та включення в соціально-економічну сферу зайнятості, де вона має суперечливий характер, оскільки існує велика розбіжність між кількістю працівників з різних сфер діяльності та існуючою пропозицією на ринку праці;

З точки зору соціології – як процес здобуття соціального статусу через приналежність до певного соціуму впродовж професійної самореалізації, розвитку самосвідомості і культури;

З позиції педагогіки – як підготовка до професійної діяльності через набуття спеціальних знань, умінь, навичок та формування інших якостей [4; 5]. Цей процес забезпечують заклади вищої та післядипломної освіти, що безпосередньо готують фахівців та періодично підвищують рівень їхньої кваліфікації, що сприяє формуванню соціально важливих професійних якостей, світоглядних переконань та ставлень [3].

Спираючись на зазначені підходи професіоналізацію педагогів розглядаємо як процес професійного становлення і розвитку до рівня ефективного, результативного, відповідального і надійного виконання складної діяльності у найрізноманітніших умовах. Вона передбачає багатоаспектну світоглядну підготовку, що включає усвідомлення широкого спектру соціальних потреб і зв'язків, які потрібно забезпечувати впродовж реалізації мети професійної діяльності на основі розуміння її змісту і специфіки. Професіоналізація педагогів передбачає зростання впродовж професійної кар'єри, а її результатом є досягнення професіоналізму.

Професіоналізм педагога розглядаємо як здатність знаходити найефективніші шляхи та способи виконання визначених завдань у межах професійної компетенції. Він передбачає: «оволодіння основами й глибинами ... професії» [6, с. 332]; «глибоке та всебічне знання і володіння практичними навичками в ... галузі суспільно корисної діяльності» [1, с. 302]. Отже, професіоналізм педагога – це якість, набута в результаті професійного розвитку, що характеризується досконалим знанням змісту своєї роботи, її форм, методів та засобів, що спрямовані на реалізацію визначеної мети.

Взявши за методологічну основу дослідження концепцію педагогічної майстерності І. А. Зязюна, зазначимо, що у сучасних умовах для успішної професіоналізації педагогу важливо: здійснювати неперервне навчання; оновлювати свої знання, уміння та навички; розвивати професійно-особистісні якості; отримувати новий досвід; опановувати наукову методологію. У цьому контексті, його професійний розвиток доцільно спрямовувати у таких напрямках:

світоглядна підготовка, що передбачає: а) розвиток загальнолюдських, національних та європейських цінностей; б) усвідомлення біоенергетичної і духовної сутності людини; в) розуміння важливості освіти впродовж життя; г) сприйняття ідеології сталого розвитку; д) гуманістичне ставлення до суб'єктів учіння тощо;

опанування сучасних методів наукового пізнання та формування здатності до метапредметного осмислення навчального матеріалу;

вдосконалення інформаційно-цифрової та іншомовної комунікативної компетентності;

формування готовності до творчої та ефективно організації учіння;

удосконалення рівня педагогічної майстерності, яка передбачає володіння спеціальними професійними якостями та універсалізмом [2, с. 88–89].

Література

1. Державне управління та державна служба : словник-довідник. Київ: КНЕУ, 2005.
2. Зязюн І. А. Педагогічна професія в контексті двох парадоксів. Професійна освіта: педагогіка і психологія : пол.-укр., укр.-пол. щорічник. 2012. Вип. XIV. С. 88–89.
3. Піддячий В.М. Естетичні засади професійного саморозвитку майбутнього педагога: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ, 2016. 279 с.

4. Піддячий М. І. Освіта і наука України: соціально-професійний розвиток. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія №13, Проблеми трудової та професійної підготовки. 2017. Вип. 8. С. 75–80.

5. Піддячий М. І. Соціально-професійний розвиток старшокласників: праця як основа життєдіяльності та поступу. Технології інтеграції змісту освіти : зб. наук. праць. 2018. Вип. 10. С. 98–108.

6. Пуцов В.І., Набока Л.Я. Особливості навчання дорослої людини : навчальний посібник. Київ : ЦППО АПН України, 2004. 60 с.

ВИКОРИСТАННЯ ЕМОЦІЙНОГО РЕСУРСУ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ НОВИХ УЧИТЕЛЬСЬКИХ РОЛЕЙ

Радзімовська О. В.

Головним трендом у сучасній освіті є зміна світогляду та психології людей, які планують працювати вчителем або вже обіймають дану посаду в школі. Відповідно до Концепції НУШ перелік професійних ролей, які мають виконувати вчителі розширюється. Ні дітей, ні батьків вже не задовольняє вчитель – ретранслятор, байдужий до інтересів дитини та його переживань....

Вчитель XXI століття передусім повинен знаходити спільну мову з учнями (бути ідеальним психологом); бути різнобічною, універсальною людиною, не обмежуючись лише сферою свого предмету; не боятися помилок, шукати та бути самокритичним; бути людяним, розуміти потреби своїх учнів; стимулювати творчі ідеї учнів, обережно супроводжуючи їх у навчанні; бути чесним, чуйним та мати почуття гумору; в процесі взаємодії бути тактовним, толерантним, терплячим; вірити у себе, бути успішним; повинен вміти працювати в команді, вирішувати проблеми і знаходити творчі рішення, відчувати задоволення й щастя від своєї професійної діяльності, від життя в цілому.

Серед низки, розпочатих в Україні реформ можемо назвати і освітню, що впроваджується в нашій державі, починаючи із 2016 року. Третій рік в школах реалізуються розроблені і представлені в Концепції Нової української школи засади. На сьогоднішній день за новими освітніми стандартами працює початкова школа.